TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2011. gada 5. maijā *

Lieta C-537/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Upper Tribunal* (Apvienotā Karaliste) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2009. gada 15. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 21. decembrī, tiesvedībā

Ralph James Bartlett,

Natalio Gonzalez Ramos un

Jason Michael Taylor

pret

Secretary of State for Work and Pensions.

* Tiesvedības valoda — angļu.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] (referents), tiesneši K. Šīmans [*K. Schiemann*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], K. Toadere [*C. Toader*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerāladvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretāre R. Šereša [*R. Şereş*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 16. decembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— N. Gonsalesa Ramosa [*N. Gonzalez Ramos*] vārdā — S. Penfolds [*S. Penfold*], *solicitor*, un S. Kokss [*S. Cox*], *barrister*,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — L. Sīboruts [*L. Seeboruth*] un S. Osovskis [*S. Ossowski*], pārstāvji, kuriem palīdz T. Vards [*T. Ward*], *barrister*,

— Eiropas Komisijas vārdā — N. Jerela [*N. Yerrell*] un V. Kreišics [*V. Kreuschitz*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 4. panta 2.a punktu Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma shēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenes locekļiem, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.), kura savukārt grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Regulu (EK) Nr. 631/2004 (OV L 100, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Regula Nr. 1408/71"), kā arī Regulas Nr. 1408/71 pēdējā redakcijā, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 13. aprīļa Regulu (EK) Nr. 647/2005 (OV L 117, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "grozītā Regula Nr. 1408/71"), un par Regulas Nr. 1408/71 un šīs pašas grozītās regulas 10.a panta spēkā esamību.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp R. Dž. Bartletu [*R. J. Bartlett*], N. Gonsalesu Ramosu un Dž. M. Teiloru [*J. M. Taylor*], no vienas puses, un *Secretary of State for Work and Pensions* [Darba un pensiju ministru], no otras puses, jautājumā par viņu tiesību uz iztikas pabalsta invalīdiem ("disability living allowance", turpmāk tekstā — "*DLA*") "mobilitātes" daļu [pabalsts nokļūšanai uz darbu] atcelšanu tāpēc, ka viņi vairs neatbilst nosacījumiem par uzturēšanos un dzīvesvietu Lielbritānijā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 1. panta t) punktā ir precizēts:

""pabalsti" [..] nozīmē visus pabalstus un pensijas, ietverot visus to sastāvā ietilpstošus elementus, kas maksājami no sabiedriskiem līdzekļiem, revalorizācijas pieaugumus un papildu pabalstus, ievērojot III sadaļu, kā arī kopsummas pabalstus, ko var maksāt pensiju vietā, un maksājumus, kas veikti, atlīdzinot ieguldījumus."

4 Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 4. panta 1. punktā ir noteikts:

"Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālā nodrošinājuma jomas:

a) slimības un maternitātes pabalsti;

b) invaliditātes pabalsti, to skaitā pabalsti, kuru uzdevums ir saglabāt vai uzlabot pelnītspēju;

[..]."

5 Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punktā ir noteikts:

"Šī regula attiecas arī uz īpašiem uz iemaksām nebalstītiem pabalstiem [speciāliem no iemaksām neatkarīgiem pabalstiem], kuri paredzēti tiesību aktos vai sistēmās, kas nav 1. punktā minētās vai kas ir izslēgtas ar 4. punktu, gadījumos, kad šādi pabalsti ir paredzēti:

a) vai nu lai nodrošinātu papildu nodrošinājumu, aizvietojuma nodrošinājumu vai palīgnodrošinājumu pret riska veidiem, ko aptver 1. punkta a) līdz h) apakšpunktā paredzētās sociālā nodrošinājuma jomas;

b) vienīgi kā īpaša aizsardzība invalīdiem."

6 Grozītās Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punktā ir paredzēts:

"Šo pantu piemēro speciālajiem no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem, kas paredzēti tiesību aktos, kuri sakarā ar to personu loku, mērķiem un/vai tiesību iegūšanas nosacījumiem atbilst gan sociālā nodrošinājuma tiesību aktu, kas minēti 1. punktā, gan sociālās palīdzības tiesību aktu pazīmēm.

"Speciālie no iemaksām neatkarīgie naudas pabalsti" ir tādi pabalsti, kas:

a) ir paredzēti, lai nodrošinātu vai nu:

i) papildu, aizvietojuma vai palīgaizsardzību, kas ir pret riskiem, uz kuriem attiecas 1. punktā minētās sociālā nodrošinājuma jomas, un kas attiecīgajām personām garantē minimālos iztikas līdzekļus, ņemot vērā ekonomisko un sociālo situāciju attiecīgajā dalībvalstī; vai

ii) vienīgi īpašu aizsardzību invalīdiem, kas cieši saistīta ar šo personu sociālo vidi attiecīgajā dalībvalstī, un

b) gadījumos, kad finansējums tiek gūts vienīgi no obligātajiem nodokļiem, kuri paredzēti vispārējo valsts izdevumu segšanai, un kad pabalstu piešķiršanas un aprēķināšanas nosacījumi nav atkarīgi no nekādām iemaksām par pabalsta saņēmēju. Tomēr pabalstus, kas piešķirti, lai papildinātu uz iemaksām balstītus pabalstus, neuzskata par pabalstiem, kas balstīti uz iemaksām, tikai šā iemesla dēļ; un

c) ir uzskaitīti IIa pielikumā."

7 Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 10. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts:

"Izņemot gadījumus, kad šajā regulā paredzēts citādi, invaliditātes, vecuma pabalstus vai naudas pabalstus apgādnieka zaudējuma gadījumā, pensijas par nelaimes

gadījumu darbā vai arodslimību un apbedīšanas pabalstus, kas iegūti saskaņā ar vienas vai vairāku dalībvalstu tiesību aktiem, nevar nekādā veidā samazināt, pārveidot, apturēt, atsaukt vai konfiscēt tāda iemesla dēļ, ka to saņēmējs dzīvo citā dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā atrodas institūcija, kura ir atbildīga par to maksāšanu."

8 Taču Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 10.a panta 1. punktā ir precizēts, ka šo regulu 10. panta un III sadaļas noteikumi nav piemērojami speciāliem no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem, kas paredzēti minēto regulu 4. panta 2.a punktā, un ka attiecīgās personas saņem šos pabalstus vienīgi tās dalībvalsts teritorijā, kurā atrodas viņu dzīvesvieta, un saskaņā ar šīs valsts tiesību aktiem, ar nosacījumu, ka šie pabalsti ir minēti šo pašu regulu IIa pielikumā.

9 *DLA* ir minēts Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 IIa pielikumā, uz ko ir norāde šo regulu 10.a panta 1. punktā.

Valsts tiesības

10 1992. gada likuma "Par sociālā nodrošinājuma iemaksām un pabalstiem" (*Social Security Contributions and Benefits Act 1992*, turpmāk tekstā — "1992. gada likums") 63. pantā ir paredzēts:

"No iemaksām neatkarīgi pabalsti saskaņā ar šī likuma III daļu ir:

a) kopšanas pabalsts;

b) pabalsts smagas invaliditātes gadījumā (tiek paaugstināts atkarībā no vecuma un ja apgādībā ir pieaugušais vai bērns);

c) kopēja pabalsts (tiek paaugstināts, ja apgādībā ir pieaugušais);

d) [*DLA*];

[..]."

11 1992. gada likuma 71. pantā ar nosaukumu "Iztikas pabalsts invalīdiem" *DLA* shēma ir aprakstīta šādi:

"1) [*DLA*] ietver aprūpes daļu un mobilitātes daļu;

2) personai, kurai ir tiesības uz [*DLA*], var būt tiesības uz vienu no šīm daļām vai uz abām daļām;

3) personai katra no šīm daļām var tikt piešķirta uz noteiktu vai nenoteiktu laiku, bet gadījumā, ja tās iztikas pabalsts invalīdiem ietver abas daļas, tai nevar šīs daļas piešķirt uz dažādiem noteiktiem laika posmiem;

4) [*DLA*] iknedēļas likme, kas tiek izmaksāta personai par to nedēļu, kurā tai bija tiesības uz vienu daļu, ir šīs daļas atbilstošā iknedēļas likme, kas noteikta saskaņā ar šo likumu vai tiesību aktiem, kas tikuši pieņemti šī likuma piemērošanai;

5) [*DLA*] iknedēļas likme, kas tiek izmaksāta personai par to nedēļu, kurā viņai bija tiesības uz abām daļām, ir šādi noteiktas abu daļu atbilstošās iknedēļas likmes kopējā likme;

6) personai ir tiesības saņemt [*DLA*] tikai tad, ja tā atbilst nosacījumiem par dzīvesvietu un uzturēšanos Lielbritānijā."

12 1992. gada likuma 73. pantā ir precizēti šādi *DLA* "mobilitātes" daļas piešķiršanas nosacījumi:

"1) Saskaņā ar šī likuma normām personai ir tiesības uz [*DLA*] mobilitātes daļu par laika posmu, kurā tā ir sasniegusi attiecīgu vecumu un kurā:

a) tā cieš no fiziskas invaliditātes, kuras rezultātā tā vai nu nevar pārvietoties, vai teorētiski to nevar izdarīt; vai

b) uz to attiecas zemāk minētā 2. nodaļa; vai

c) uz to attiecas zemāk minētā 3. nodaļa; vai

d) tā var pārvietoties, bet ir ar tik smagu fizisku vai garīgu invaliditāti, ka neatkarīgi no jebkādām spējām tai var būt nepieciešams pēc savas iniciatīvas izmantot sev labi zināmus ceļus, un tā nevar izmantot šīs spējas ārpus mājas, lielāko daļu laika neatrodoties citas personas pavadībā vai uzraudzībā.

1 A) Ar iepriekš 1. nodaļā minēto frāzi "attiecīgs vecums" saprot:

a) attiecībā uz nosacījumiem, kas minēti 1. punkta a), b) vai c) apakšpunktā, — 3 gadu vecumu;

b) attiecībā uz nosacījumiem, kas minēti 1. punkta d) apakšpunktā — 5 gadu vecumu.

2) Uz personu attiecas šī nodaļa, ja:

a) tā ir gan akla, gan kurla, un

b) tā atbilst arī visiem citiem nosacījumiem, kas var tikt noteikti.

3) Uz personu attiecas šī nodaļa, ja:

a) tai ir nopietnas garīgās veselības problēmas;

b) tai ir nopietnas uzvedības problēmas, un

c) tā atbilst iepriekš 72. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem.

[..]

8) Personai nav tiesību uz mobilitātes daļu uz noteiktu laiku, ja vien lielāko daļu šī laika posma tās stāvoklis ir tāds, kas tai ļauj laiku pa laikam izmantot uzlabotus pārvietošanās līdzekļus.

9) Personai nav tiesības uz [*DLA*] mobilitātes daļu, ja vien:

a) laika posmā, kas ilgst:

i) trīs mēnešus tieši pirms datuma, kurā tiktu piešķirtas tiesības uz šo daļu, vai

ii) jebkādus citus trīs mēnešus, kuri var tikt noteikti, tā atbilst vai būtu atbildusi vienam vai vairākiem nosacījumiem, kas minēti iepriekš 1. punkta a) līdz d) apakšpunktā; un

b) tā, iespējams, arī turpmāk atbildīs vienam vai vairākiem no šiem nosacījumiem laika posmā, kas ilgst:

i) sešus mēnešus, sākot no šī datuma, vai

ii) (ja tās nāve ir paredzama sešu mēnešu laikā no šī brīža) tādu laika posmu, kas attiecīgi tādējādi sākas šajā brīdī un beidzas ar tās nāvi.

[..]

10) Mobilitātes daļai ir paredzētas divas iknedēļas likmes.

[..]"

13 1991. gada Sociālā nodrošinājuma noteikumos attiecībā uz iztikas pabalstu invalīdiem (*Social Security* (*Disability Living Allowance*) *Regulations 1991*, turpmāk tekstā — "1991. gada noteikumi"), it īpaši to 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ir precizēti 1992. gada likuma 71. panta 6. punktā paredzētie nosacījumi par dzīvesvietu un uzturēšanos Lielbritānijā.

Pamata lietas un prejudiciālie jautājumi

14 Pamata lietas attiecas uz prasībām atcelt tiesību aktus, kuras cēluši R. Dž. Bartlets, N. Gonsaless Ramoss un Dž. M. Teilors par *Secretary of State for Work and Pensions* (Valsts sekretārs darba un pensiju jautājumos) lēmumiem, ar kuriem pēdējais minētais atcēla viņu tiesības uz *DLA* tāpēc, ka viņi vairs neatbilda nosacījumiem par dzīvesvietu un uzturēšanos Lielbritānijā. Šie lēmumi tika pieņemti attiecīgi 2005. gada 13. maijā, 2002. gada 28. februārī un 2005. gada 8. septembrī.

15 Kompetentās tiesas pirmajā instancē noraidīja prasītāju prasības. *Upper Tribunal*, kas izskata šīs trīs lietas, uzskata, ka saskaņā ar Tiesas 2007. gada 18. oktobra spriedumu lietā C-299/05 Komisija/Parlaments un Padome (Krājums, I-8695. lpp.) *DLA* "aprūpes" daļa ir jāuzskata par slimības pabalstu Regulas Nr. 1408/71 izpratnē, kura piešķiršana līdz ar to nevar būt atkarīga no šādiem nosacījumiem.

16 Attiecībā uz šī pabalsta "mobilitātes" daļu *Upper Tribunal* uzskata, ka, tā kā šīs daļas piešķiršana nav atkarīga no kritērija attiecībā uz finanšu līdzekļiem un tā kā šī daļa nenodrošina minimālos iztikas līdzekļus, tā vairāk līdzinās sociālā nodrošinājuma pabalstam, nevis speciālam no iemaksām neatkarīgam pabalstam.

17 *Upper Tribunal* uzsver, ka katrā ziņā Tiesa iepriekš minētajā lietā lēma tikai par grozīto Regulu Nr. 1408/71, kas ir piemērojama, sākot ar 2005. gada 5. maiju, un ka tāpēc šis spriedums nevar ietekmēt Regulas Nr. 1408/71 interpretāciju.

18 Līdz ar to *Upper Tribunal* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) a) Vai [1992. gada likuma] 71.–76. pantā paredzētā [*DLA*] mobilitātes daļa — laika posmā, kad bija piemērojama Regula [Nr. 1408/71], — var tikt kvalificēta atsevišķi no [*DLA*], skatot to kopumā, vai nu kā sociālā nodrošinājuma pabalsts minētās regulas 4. panta 1. punkta izpratnē, vai arī kā speciāls no iemaksām neatkarīgs pabalsts šīs pašas regulas 4. panta 2.a punkta izpratnē, vai arī tā ir jākvalificē citādi?

b) Apstiprinošas atbildes uz a) jautājumu gadījumā, kura kvalifikācija ir pareiza?

c) Noliedzošas atbildes uz a) jautājumu gadījumā, kāda kvalifikācija ir pareiza attiecībā uz [*DLA*]?

d) Ja uz b) un c) jautājumu būtu jāatbild tādējādi, ka mobilitātes daļa ir jākvalificē kā sociālā nodrošinājuma pabalsts, — vai attiecīgais pabalsts ir uzskatāms par slimības pabalstu [Regulas Nr. 1408/71] 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē vai invaliditātes pabalstu [šīs pašas regulas] 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē?

e) Vai atbildes uz jebkuru no iepriekš minētajiem jautājumiem ietekmē īslaicīgs ierobežojums, kas paredzēts [iepriekš minētā] sprieduma lietā [Komisija/Parlaments un Padome] rezolutīvās daļas 2. punktā?

2) a) Vai [1992. gada likuma] 71.–76. pantā paredzētā [*DLA*] mobilitātes daļa — laika posmā, kad bija piemērojama [grozītā Regula Nr. 1408/71] — var tikt kvalificēta atsevišķi no [*DLA*], skatot to kopumā, vai nu kā sociālā nodrošinājuma pabalsts minētās regulas 4. panta 1. punkta izpratnē, vai arī kā speciāls no iemaksām neatkarīgs pabalsts šīs pašas regulas 4. panta 2.a punkta izpratnē, vai arī tā ir jākvalificē citādi?

b) Apstiprinošas atbildes uz a) jautājumu gadījumā, kura kvalifikācija ir pareiza?

c) Noliedzošas atbildes uz a) jautājumu gadījumā, kāda kvalifikācija ir pareiza attiecībā uz [*DLA*]?

d) Ja uz b) un c) jautājumu ir jāatbild tādējādi, ka mobilitātes daļa ir jākvalificē kā sociālā nodrošinājuma pabalsts, — vai attiecīgais pabalsts ir uzskatāms par slimības pabalstu [grozītās Regulas Nr. 1408/71] 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē vai invaliditātes pabalstu [šīs pašas regulas] 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē?

3) Vai, ja, atbildot uz iepriekš minētajiem jautājumiem, Tiesai būtu jāuzskata, ka mobilitātes kritērijs ir pamatoti jākvalificē kā speciāls no iemaksām neatkarīgs pabalsts, pastāv cits noteikums vai cits Kopienu tiesību princips, kas ļautu uzskatīt, ka Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei ir tiesības atsaukties uz kādu no dzīvesvietas un uzturēšanās nosacījumiem, kas izklāstīti [1991. gada noteikumu] 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā, tādos apstākļos, kādi ir šajās lietās?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmajiem diviem jautājumiem

19 Ar pirmajiem diviem jautājumiem, kas ir jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka *DLA* "mobilitātes" daļa ir uzskatāma par speciālu no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu šīs tiesību normas izpratnē?

20 Lai atbildētu uz šiem jautājumiem, vispirms ir jānoskaidro, vai *DLA* "mobilitātes" daļu vienu pašu var uzskatīt par "pabalstu" Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 1. panta t) punkta izpratnē.

21 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Tiesa iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Parlaments un Padome 69. punktā ir atzinusi, ka *DLA* "mobilitātes" daļu var individualizēt un ka tāpēc to var iekļaut grozītās Regulas Nr. 1408/71 IIa pielikuma sarakstā, ja Apvienotā

Karaliste nolemj radīt pabalstu, kas ietver tikai šo daļu. No minētā izriet, ka *DLA* "mobilitātes" daļa viena pati ir uzskatāma par "pabalstu" Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 1. panta t) punkta izpratnē.

22 Šāds pats konstatējums un ar tādu pašu pamatojumu ir jāpiemēro arī attiecībā uz Regulu Nr. 1408/71.

23 Tādējādi ir jāuzskata, ka *DLA* "mobilitātes" daļu var uzskatīt arī par "pabalstu" Regulas Nr. 1408/71 1. panta t) punkta izpratnē.

24 Turpinājumā, kā Tiesa ir precizējusi, netiek apstrīdēts, ka *DLA* "mobilitātes" daļai ir no iemaksām neatkarīgs raksturs (šajā ziņā skat. iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Parlaments un Padome 74. punktu) vai ka tas ir naudas pabalsts.

25 Attiecībā uz jautājumu par to, vai *DLA* "mobilitātes" daļai ir īpašs raksturs, Tiesa ir precizējusi, ka *DLA* var uzskatīt par tādu, kas ietver "sociālās palīdzības" daļu, un ka *DLA* "mobilitātes" daļu "var" uzskatīt par speciālu no iemaksām neatkarīgu pabalstu, kuru kā tādu var likumīgi iekļaut grozītās Regulas Nr. 1408/71 IIa pielikuma sarakstā kā neeksportējamu pabalstu (skat. iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Parlaments un Padome 67. un 74. punktu). Šādā kontekstā Tiesa, kura ir atcēlusi *DLA* iekļaušanu šī pielikuma sarakstā, nolēma uz laiku saglabāt šīs iekļaušanas sekas attiecībā uz *DLA* "mobilitātes" daļu, lai saprātīgā termiņā tiktu veikti pasākumi, kas ir piemēroti, lai nodrošinātu tās iekļaušanu minētajā pielikumā (šajā ziņā skat. iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Parlaments un Padome 75. punktu). No minētā izriet, ka, pēc Tiesas domām, *DLA* "mobilitātes" daļai var būt īpašs raksturs grozītās Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkta izpratnē.

26 Tāpat ir jāatgādina, ka no Tiesas judikatūras izriet, ka minētais pabalsta īpašais raksturs ir definējams pēc tā mērķa (it īpaši skat. 2006. gada 6. jūlija spriedumu lietā C-154/05 *Kersbergen-Lap* un *Dams-Shipper*, Krājums, I-6249. lpp., 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Šajā ziņā var norādīt, ka *DLA* "mobilitātes" daļas mērķis, kā to apgalvo gan Apvienotās Karalistes valdība, gan Eiropas Komisija, ir nodrošināt īpašu aizsardzību invalīdiem Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkta b) apakšpunkta izpratnē, jo tās vienīgais mērķis ir veicināt invalīdu neatkarību un sociālo integrāciju, kā arī, cik vien iespējams, palīdzēt viņiem dzīvot līdzīgi personām, kuras nav invalīdi. Tādējādi tā ir invaliditāte kā tāda, kas dod tiesības uz šo pabalstu un kas ļauj, ņemot vērā pārvietošanās grūtību līmeni attiecīgajai personai, noteikt piešķiramā pabalsta summu.

28 Tāpat no tiesas sēdē izvirzītajiem apsvērumiem izriet, ka *DLA* "mobilitātes" daļas summa, kas tiek noteikta, ņemot vērā izmaksas saistībā ar personas — pabalsta saņēmējas — mobilitātes problēmām attiecīgajā dalībvalstī, ir cieši saistīta ar šīs personas sociālo vidi šajā valstī.

29 Turklāt un pilnības labad — no lietas materiāliem un tiesas sēdē izvirzītajiem apsvērumiem izriet, ka praksē *DLA* "mobilitātes" daļa parasti tiek piešķirta personām ar tādu invaliditāti, kas būtiski ietekmē to mobilitāti, un no tā neizbēgami izriet, ka, kaut arī valsts tiesiskajā regulējumā nav paredzēti kritēriji attiecībā uz finanšu līdzekļiem, šis pabalsts lielākajā daļā gadījumu tiek piešķirts personām, kuras nevar strādāt viņu invaliditātes dēļ.

30 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jākonstatē, ka *DLA* "mobilitātes" daļa ir jāuzskata par īpašu gan grozītās Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkta izpratnē, gan Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkta izpratnē.

31 Attiecībā uz jautājumu par to, vai šādu pabalstu, kā to apgalvo N. Gonsaless Ramoss, vairs nevar uzskatīt par iekļautu grozītās Regulas Nr. 1408/71 IIa pielikumā, tāpēc ka šajā ziņā Apvienotā Karaliste saprātīgā termiņā, kāds tai tika noteikts ar iepriekš minēto Tiesas spriedumu lietā Komisija/Parlaments un Padome, nav veikusi vajadzīgos pasākumus, pietiek konstatēt, ka šī dalībvalsts katrā ziņā ir veikusi attiecīgos pasākumus. *DLA* "mobilitātes" daļa ir ietverta starp pabalstiem, kas minēti Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulas (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 200, 1. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regulu (EK) Nr. 988/2009 (OV L 284, 43. lpp.), X pielikumā.

32 Visbeidzot, nevar pamatoti apgalvot, ka *DLA* "mobilitātes" daļu nevar uzskatīt par iekļautu Regulas Nr. 1408/71 IIa pielikumā tāpēc, ka tā tajā parādās nevis atsevišķi, bet gan ar atsauci uz *DLA* kā šī pabalsta daļa, jo *DLA* vienmēr ir bijušas divas daļas, kas ir skaidri identificētas tiesiskajā regulējumā pamata lietā.

33 Līdz ar to uz pirmajiem diviem jautājumiem ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka *DLA* "mobilitātes" daļa ir uzskatāma par tādu speciālu no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu šīs tiesību normas izpratnē, kas ir minēts šo regulu IIa pielikumā.

Par trešo jautājumu

34 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā Tiesai jautā par Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 10.a panta, ņemot vērā "citas Kopienu tiesību normas vai principus", spēkā esamību tiktāl, ciktāl ar to tiek atļauts piešķirt *DLA* "mobilitātes" daļu — gadījumā, ja tā ir uzskatāma par speciālu no iemaksām neatkarīgu pabalstu Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 4. panta 2.a punkta izpratnē, — tikai tad, ja ir izpildīti nosacījumi par dzīvesvietu un uzturēšanos Apvienotajā Karalistē.

35 Līdz ar to iesniedzējtiesa nedod nekādu norādi uz Savienības tiesību normu vai normām, saskaņā ar kurām ir jāveic šis vērtējums.

36 Līdzīgos apstākļos Tiesa ir precizējusi, ka tai no visas valsts tiesas iesniegtās informācijas, tostarp no lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu pamatojuma, ņemot vērā pamata strīda priekšmetu, ir jāizdala atbilstošie Savienības tiesību elementi (šajā ziņā skat. 1988. gada 20. aprīļa spriedumu lietā 204/87 *Bekaert*, *Recueil*, 7. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 Šajā ziņā ir jāņem vērā noteikumi par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un par Savienības pilsonību.

38 Attiecībā uz pirmo aspektu Tiesa jau ir atzinusi, ka Regulas Nr. 1408/71 normas par dzīvesvietas noteikumu atcelšanu ir uzskatāmas par LESD 48. panta piemērošanas pasākumiem, kas tiek veikti, lai sociālā nodrošinājuma jomā nodrošinātu darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, kas ir garantēta LESD 45. pantā, un ka attiecībā uz speciālajiem no iemaksām neatkarīgajiem pabalstiem, kas minēti Regulas Nr. 1408/71 IIa pielikumā, Kopienu likumdevējs LESD 48. panta īstenošanas ietvaros var pieņemt normas

par atkāpēm no sociālā nodrošinājuma pabalstu eksportējamības principa. It īpaši attiecībā uz pabalstiem, kas ir cieši saistīti ar sociālo vidi, var likumīgi prasīt izpildīt nosacījumu par dzīvesvietu kompetentās iestādes valstī (šajā ziņā skat. 2007. gada 18. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-396/05, C-419/05 un C-450/05 *Habelt* u.c., Krājums, I-11895. lpp., 78. un 81. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

39 Kā ir precizēts atbildē uz pirmajiem diviem jautājumiem, tā tas patiešām ir *DLA* "mobilitātes" daļas gadījumā.

40 Līdz ar to ir jāuzskata, ka Regulas Nr. 1408/71 un grozītās Regulas Nr. 1408/71 10.a pants tiktāl, ciktāl ar to tiek atļauts piešķirt *DLA* "mobilitātes" daļu tikai tad, ja ir izpildīti nosacījumi par dzīvesvietu un uzturēšanos Apvienotajā Karalistē, nav nesaderīgs ar personu brīvu pārvietošanos un it īpaši ar LESD 48. pantu.

41 Attiecībā uz normām par Savienības pilsonību ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 21. pants, kurā katram Eiropas Savienības pilsonim ir paredzētas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ir īpaši izteikts LESD 45. pantā (it īpaši skat. 2007. gada 11. septembra spriedumu lietā C-287/05 *Hendrix*, Krājums, I-6909. lpp., 61. punkts) un ka līdz ar to pamata lietā par to vairs nav jālemj.

42 No visa iepriekš minētā izriet, ka trešā jautājuma izskatīšana nav atklājusi nevienu tādu elementu, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 1408/71 vienas vai otras redakcijas, kas ir piemērojamas pamata lietā, 10.a panta spēkā esamību tiktāl, ciktāl ar šo pantu

iztikas pabalsta invalīdiem "mobilitātes" daļu tiek atļauts piešķirt tikai tad, ja ir izpildīti nosacījumi par dzīvesvietu un uzturēšanos Apvienotajā Karalistē.

Par tiesāšanās izdevumiem

43 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) 4. panta 2.a punkts Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma shēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenes locekļiem, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97, kura savukārt grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Regulu (EK) Nr. 631/2004, kā arī Regulas Nr. 1408/71 pēdējā redakcijā, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 13. aprīļa Regulu (EK) Nr. 647/2005, ir jāinterpretē tādējādi, ka iztikas pabalsta invalīdiem ("disability living allowance") "mobilitātes" daļa ir uzskatāma par tādu speciālu no iemaksām neatkarīgu naudas pabalstu šīs tiesību normas izpratnē, kas ir minēts šo regulu IIa pielikumā;

2) trešā jautājuma izskatīšana nav atklājusi nevienu tādu elementu, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 1408/71 vienas vai otras redakcijas, kas ir piemērojamas pamata lietā, 10.a panta spēkā esamību tiktāl, ciktāl ar šo pantu iztikas pabalsta invalīdiem "mobilitātes" daļu tiek atļauts piešķirt tikai tad, ja ir izpildīti nosacījumi par dzīvesvietu un uzturēšanos Apvienotajā Karalistē.

[Paraksti]